

20 september 2021

Verschenen op 17 september 2021 op [German Foreign Policy](#) (*)

Nederlandse vertaling door Ander Europa

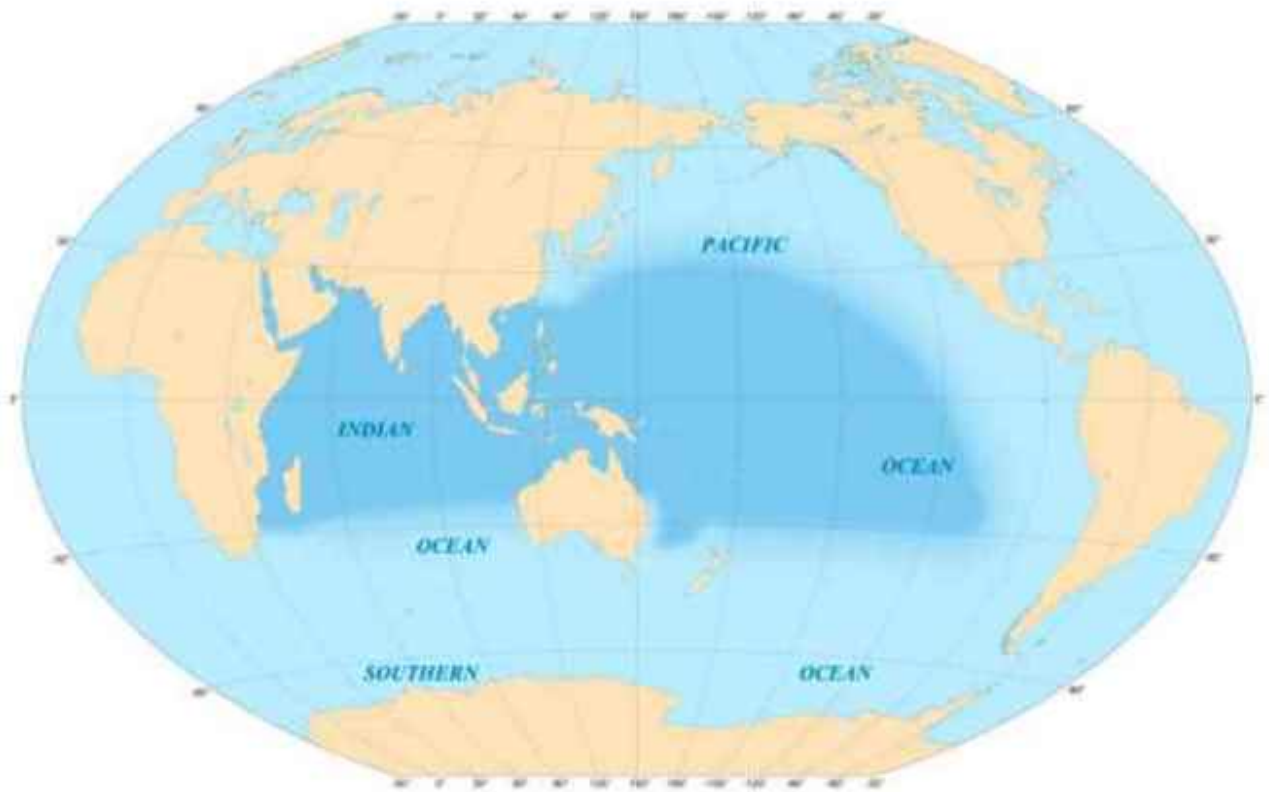
Met dank voor de toelating tot publicatie

Brussel dringt aan op een grotere militaire aanwezigheid van de EU in de Indische en de Stille Oceaan. Washington en Londen bewapenen Australië tegen China. Frankrijk woedend over schrappen van een miljardencontract.

De EU-Commissie presenteert haar nieuwe strategie voor de Indo-Pacific, en dringt er bij de EU-lidstaten op aan hun militaire aanwezigheid in de Indische Oceaan en de Stille Oceaan te vergroten. De Unie moet niet alleen haar economische betrekkingen in de regio uitbreiden – vooral met tegenstanders van China – maar we moeten ook meer havens aandoen en meer gezamenlijke oefeningen houden met de oeverstaten, aldus het op 16 september in Brussel gepresenteerde [document](#). De EU zou ook “maritieme gebieden van belang in de Indo-Pacific” moeten definiëren en bijzonder nauw – ook militair – moeten samenwerken met haar regionale partners. Dit is in feite het doel van de huidige reis van het Duitse fregat Bayern naar Azië en de Stille Oceaan. Het zal binnenkort aankomen in Australië, dat zojuist een nieuw anti-China pact heeft gesloten met de VS en het Verenigd Koninkrijk, het AUKUS Pact (Australië – UK – US). Dit voorziet Australië, de militaire samenwerkingspartner van Berlijn, van nucleaire onderzeeërs voor operaties tegen China. Hierdoor escaleren ook interne Westerse conflicten: Canberra heeft een aankoopcontract van 56 miljard euro met Parijs opgezegd.

Van Oost-Afrika tot de eilanden in de Stille Oceaan

In haar document [EU Strategy for cooperation in the Indo-Pacific](#) roept de EU-Commissie op tot een resolute uitbreiding van de betrekkingen met de oeverstaten van de Indische en de Stille Oceaan. De regio herbergt drievijfde van de wereldbevolking en produceert 60% van het mondiale BBP, aldus het document.[1] Daarom is de EU voornemens haar betrekkingen met de regio te intensiveren. Voor de lidstaten van de EU is de Indische Oceaan een “toegangspoort”, nauwere samenwerking met de oeverstaten is gewenst. De EU streeft ook naar nauwere samenwerking met de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (ASEAN), alsook met de eilandstaten in de Stille Oceaan. De “overzeese landen en gebieden” in de Indische Oceaan en de Stille Oceaan, die onder controle staan van EU-lidstaten, spelen ook een belangrijke rol. Dit zijn door Frankrijk gedomineerde gebieden, waarvan sommige door de Verenigde Naties officieel zijn aangewezen als gebieden die moeten worden gedekoloniseerd. Onafhankelijkheidsbewegingen tegen het Franse koloniale bewind zijn in sommige van deze gebieden nog steeds actief.[2] Volgens het strategiedocument is de EU voornemens met China samen te werken in overeenstemming met haar eigen belangen, zoals op economisch gebied.

[Wikipedia, CC BY-SA 4.0](#)

Tegen China

De nieuwe strategie voor de Indo-Pacific is er echter vooral op gericht de EU in de Indische Oceaan en de Stille Oceaan tegenover de Volksrepubliek China te positioneren. Er moeten vrijhandelsakkoorden worden gesloten met landen die reeds vijanden van China zijn, zoals Australië en India, of die de EU hoopt naar zich over te halen in de machtsstrijd tegen China, zoals Nieuw-Zeeland en Indonesië. Brussel streeft naar “digitale partnerschapsovereenkomsten” met Japan, Zuid-Korea en Singapore en naar versterking van de digitale samenwerking met India. De EU-Commissie is geïnteresseerd in uitgebreide samenwerking met de landen van het “QUAD”-pact (“Quadrilateral Security Dialogue”), een alliantie gebaseerd op de gemeenschappelijke rivaliteit met China, bestaande uit de VS, Japan, Australië en India.[3] In het document wordt ook melding gemaakt van “groene allianties” en samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie, en wordt opgeroepen tot een intensievere uitvoering van de “connectiviteitspartnerschappen”, met name met Japan en India. Zij moeten worden uitgebreid tot de ASEAN-landen en eventueel tot het westelijk deel van de Indische Oceaan – d.w.z. verschillende Afrikaanse landen. De Commissie wil haar economische betrekkingen met Taiwan intensiveren.

“Maritieme gebieden van belang”

In de strategie voor de Indo-Pacific wordt uitgebreid aandacht besteed aan de uitbreiding van de militaire samenwerking. Brussel zal voortaan niet alleen meer militaire adviseurs inzetten bij EU-delegaties in de regio Azië en de Stille Oceaan, maar is ook van plan de zogenaamde kaderdeelnamesovereenkomsten (Framework Participation Agreements) uit te breiden, waardoor de respectieve deelnemende landen betrokken kunnen worden bij gezamenlijke “crisisoperaties”. In het kader van een dergelijke overeenkomst heeft Zuid-Korea in 2017 een oorlogsschip gestuurd om deel te nemen aan de “operatie Atalanta” van de EU voor de Hoorn van Afrika. Er bestaan al kaderdeelnamesovereenkomsten met Australië, Nieuw-Zeeland en Vietnam. De EU is van plan haar marineaanwezigheid in de Indische Oceaan en de Stille Oceaan te intensiveren en streeft ernaar haar havenaanlopen en gezamenlijke manoeuvres uit te breiden. Een voorbeeld hiervan is de huidige cruise van het Duitse fregat Bayern in Azië en de Stille Oceaan, dat zopas de haven van de Pakistaanse metropool Karachi verliet op weg naar de militaire basis van de VS in het midden van de Indische Oceaan bij Diego Garcia – na gezamenlijke manoeuvres met een aantal aangrenzende staten. [4] De EU zal met name nagaan of het mogelijk is “maritieme gebieden van belang in de Indo-Pacific” tot stand te brengen en met de oeverpartners in gesprek te gaan

Nucleaire onderzeeërs en kruisraketten

Australië, waar de Bayern na een bijtankstop op Diego Garcia naar op weg is, heeft zojuist een nieuw pact gesloten met de Verenigde Staten en Groot-Brittannië – gericht tegen China. Het AUKUS-defensiepact is voorlopig gericht op de bewapening van Australië. De marine van het land zal worden uitgerust met kernonderzeeërs – waardoor Australië het zevende land ter wereld wordt dat kernonderzeeërs heeft, naast de vijf permanente leden van de VN-Veiligheidsraad en India. Deze onderzeeërs zijn sneller dan onderzeeërs met dieselmotoren, hebben een veel grotere actieradius en bieden aanzienlijke voordelen voor oorlogsoperaties in de enorme ruimte van de Indische en de Stille Oceaan. In het kader van het AUKUS-pact streven de drie deelnemende landen ook naar nauwe samenwerking op het gebied van cyberspace en kunstmatige intelligentie (AI), die beide belangrijke implicaties hebben voor de oorlogsvoering van de toekomst. Canberra zal ook Tomahawk-kruisraketten ontvangen, waarmee het land doelen op lange afstand kan aanvallen. Dit versterkt het agressiepotentieel van de westerse mogendheden aanzienlijk – en toont aan hoe hoog de militaire spanningen snel kunnen oplopen in deze regio, waar de EU in de toekomst meer actief wil worden.

Rivaliteit binnen het Westen

Tegelijkertijd heeft het AUKUS-pact geleid tot hevige spanningen binnen het Westen. Om de nucleaire onderzeeërs aan te schaffen, moest Australië een contract opzeggen dat het al in 2016 met Frankrijk had gesloten, voor 12 dieselonderzeeërs. Parijs verliest daardoor een contract van 56 miljard euro aan de Brits-Amerikaanse concurrentie. Bijzonder pikant in deze affaire is, naar verluidt, het feit dat

“Frankrijk destijds door de VS onder druk was gezet om de Barracuda kernonderzeeërs niet aan Australië te verkopen”[5], waardoor de tijdrovende ontwikkeling van een diesel-elektrisch aangedreven onderzeeër noodzakelijk werd. Canberra daarentegen heeft deze vertraging aangegrepen om het contract met Parijs op te zeggen, terwijl Washington van zijn kant de technologie voor nucleaire aandrijving levert, die de Fransen in 2016 niet in de onderzeeërs mochten inbouwen. De boze Franse minister van Buitenlandse Zaken, Jean-Yves Le Drian, noemde dit een “steek in de rug”, en kondigde aan dat “dit niet het einde van dit verhaal is voor onze regering.”[6] Deze uiterst omvangrijke onderzeeërdeal werd gezien als het centrale element in het aanhalen van de Frans-Australische militaire samenwerking.

(*) German-Foreign-Policy.com wordt gerealiseerd door een groep onafhankelijke journalisten en sociale wetenschappers die “permanent de hernieuwde pogingen van Duitsland opvolgen om terug een hoge machtsstatus te verwerven op economisch, militair en politiek vlak.”

Voor de vertaling maakten we ook gebruik van de gratis versie van [DeepL](#).

[1] Deze en volgende citaten komen uit het genoemde document, “European Commission: [The EU strategy for Cooperation in the Indo-Pacific](#). Joint Communication to the European Parliament and the Council.” JOIN(2021) 24 final. Brussel, 16.09.2021.

[2] De Verenigde Naties vermelden onder andere Nieuw Caledonië en Frans Polynesië als *Non-Self-Governing Territories*, die moeten gedekoloniseerd worden. Mayotte behoorde ooit tot de Comoren, maar werd ervan – met zwakke excuses – gescheiden tijdens de Franse dekolonisatie. De Comoren vragen nog steeds de terugkeer van Mayotte, maar tevergeefs. Antikoloniale onafhankelijkheidsbewegingen strijden ook nu nog voor de bevrijding van Nieuw Caledonië en Frans Polynesië uit de Franse koloniale overheersing.

[3] Zie ook [Gemeinsam gegen China](#).

[4] Zie ook [Illegally Occupied Islands](#) en [“Eine gewisse Doppelmoral”](#).

[5], [6] Friederike Böge, Jochen Buchsteiner, Till Fähnders, Thomas Gutschker, Majid Sattar, Michaela Wiegel: Ein Deal entzweit den Westen. Frankfurter Allgemeine Zeitung 17.09.2021.

Dit delen:

Facebook

Twitter